

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Економічний факультет
Кафедра економічної теорії

Затверджено
на засіданні кафедри економічної теорії
економічного факультету
Львівського національного університету імені
Івана Франка

Завідувач кафедри проф.
Островерх П.І.

Робоча програма навчальної дисципліни
«Мікроекономіка»,
що викладається в межах ОПП (ОПН)
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
для здобувачів зі спеціальностей 075 "Маркетинг" та
076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»,

Львів 2021 р.

Робоча програма

Мікроекономіка для студентів

(назва навчальної дисципліни)

спеціальностей 075 "Маркетинг" та 076 "Підприємництво, торгівля та біржова діяльність".

Розробники: Моряк Тетяна Петрівна – доцент кафедри економічної теорії, кандидат економічних наук, доцент кафедри економічної теорії ;

(вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри (циклової комісії) економічної теорії економічного факультету Львівського національного університету імені Івана Франка

Протокол від “ ____ ” _____ 20__ року № ____

Завідувач кафедри (голова циклової комісії) _____

(підпис)

(проф. Островерх П.І.)

(прізвище та ініціали)

Ухвалено Вченою радою економічного факультету Львівського національного університету імені Івана Франка

Протокол від “ ____ ” _____ 20__ року № ____

© _____, 20__ рік

© _____, 20__ рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів 5	<u>Галузь знань</u> <u>07 «Управління та адміністрування»</u> <u>(шифр і назва)</u>	Нормативна	
Модулів –3	Спеціальності: <u>075 «Маркетинг»,</u> <u>076 "Підприємництво,</u> <u>торгівля та біржова діяльність"</u>	Рік підготовки	
Змістових модулів –3		2021-й	2022
Індивідуальне науково-дослідне завдання - (назва)		Семестр	
Загальна кількість годин – <u>150</u>		3-й	
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 5 самостійної роботи студента – 4,375	Освітньо-кваліфікаційний рівень: <u>Бакалавр</u>	48 год.	год.
		Практичні, семінарські	
		32 год.	год.
		Лабораторні	
		год.	год.
		Самостійна робота	
		70 год.	год.
		Індивідуальні завдання:	
			год.
Вид контролю:			
	екзамен		

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить (%):

для денної форми навчання –

для заочної форми навчання –

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета: Метою вивчення нормативної дисципліни «Мікроекономіка» є: 1) опанування студентами базових принципів мікроекономічного аналізу та особливостей побудови мікроекономічних моделей; 2) засвоєння змісту основних розділів цієї дисципліни; 3) оволодіння базовим інструментарієм мікроекономічного аналізу; 4) ознайомлення з новітніми ідеями мікроекономіки кінця ХХ початку ХХІ століття; 5) демонстрація можливостей мікроекономіки як складника фундаментальної економічної науки сприяти ухваленню ефективних господарських рішень. ормування системи знань з теорії поведінки споживача, теорії фірми та ринкових структур, ринку факторів виробництва та ринків споживчих товарів і послуг.

Завдання: вивчення базових положень мікроекономічної теорії; набуття навиків використання інструментарію мікроекономічного аналізу для дослідження поведінки окремих економічних суб'єктів..

Предмет: поведінка на ринку окремих економічних суб'єктів, які прагнуть отримати вигоду та досягнути власної мети, оптимально використовуючи обмежені ресурси, що можуть мати альтернативне застосування.

Після завершення курсу студенти повинні

знати:

- основні концепції, закони, теорії та моделі сучасної мікроекономіки;
- основні положення та базовий інструментарій теорії поведінки споживача і теорії виробництва;
- особливості ціноутворення на чисто конкурентних, монопольних, монополістично конкурентних та олігопольних ринках і розуміти підґрунтя наявних відмінностей;
- чинники неспроможності ринкових механізмів та функції держави, спрямовані на розв'язання спричинених ними проблем;
- новітні ідеї сучасної мікроекономічної науки і основні тенденції її розвитку;

вміти:

- розв'язувати задачі та аналізувати практичні ситуації на основі засвоєного теоретичного матеріалу;
- використовувати інструментарій попиту і пропозиції для аналізу практичних ринкових ситуацій та наслідків державного втручання у функціонування ринків;
- використовувати інструментарій теорії поведінки споживача для аналізу процесів ухвалення індивідами економічних рішень;
- використовувати інструментарій теорії виробництва для аналізу виробничих рішень фірм;
- аналізувати особливості ціноутворення за різних ринкових структур;
- аналізувати особливості ціноутворення на ринках ресурсів та вплив чинників, які спричиняють невдачі ринку.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1.

Теоретико-методологічні основи та інструментарій мікроекономічного аналізу

Тема 1. Мікроекономіка як наука (2 год.)

Мікроекономіка як складова частина економічної теорії. Предмет і функції мікроекономіки. Зв'язок мікроекономіки з макроекономікою. Взаємозв'язок мікроекономіки з іншими дисциплінами. Методологія та принципи мікроекономічного аналізу. Загальнонаукові методи пізнання. Метод наукової абстракції. Індукція та дедукція. Історичний і логічний методи. Гіпотеза. Спеціальні методи. Економічні моделі та їхні види. Економічні закони. Мікроекономічні моделі.

Нормативна і позитивна економіка. Проблема обмеженості ресурсів і необхідність вибору. Рациональна поведінка економічних одиниць.

Економічні ресурси та ефективність їх використання. Межа виробничих можливостей або крива трансформації. Альтернативна вартість.

З історії мікроекономіки. Внесок українських учених у розвиток економічної науки.

Тема 2. Попит, пропозиція та ринковий механізм (2 год)

Попит і закон попиту. Види попиту. Ринковий попит. Шкала та крива попиту. Закон попиту. Зв'язок між ринковим та індивідуальним попитом. Визначники попиту. Функція попиту. Зміни у попиті та у величині попиту. Взаємозамінювані і взаємодоповнювані товари. Товари вищої та нижчої споживчої цінності.

Пропозиція і закон пропозиції. Види пропозиції. Ринкова пропозиція. Шкала та крива пропозиції. Закон пропозиції. Зв'язок між ринковою та індивідуальною пропозицією. Визначники пропозиції. Функція пропозиції. Зміни у пропозиції та в обсязі пропозиції.

Взаємодія попиту і пропозиції. Ринкова рівновага. Визначення рівноважної ціни та рівноважної кількості продукту. Функція рівноважної ціни.

Основні підйоми до механізму формування рівноважної ціни. Надлишок і нестача продукту у вільному ринку. Рівноважна ціна у випадку змін у попиті та пропозиції.

Тема 3. Еластичність попиту та пропозиції (2 год)

Еластичність попиту та її види. Цінова еластичність попиту. Способи обчислення коефіцієнтів цінової еластичності попиту. Дугова та точкова еластичність попиту за ціною. Фактори, що визначають цінову еластичність попиту. Взаємозв'язок між ціною та загальним виторгом за різної еластичності попиту.

Інші види еластичності попиту. Перехресна еластичність. Еластичність попиту за доходом.

Еластичність пропозиції та її види. Цінова еластичність пропозиції. Способи обчислення коефіцієнтів цінової еластичності пропозиції. Дугова та точкова еластичність пропозиції. Фактори, що визначають еластичність пропозиції. Перехресна еластичність пропозиції.

Тема 4. Мікроекономічний аналіз державного регулювання економіки (4 год)

Максимальна та мінімальна ціна. Законодавче встановлення максимальної ціни: суть, обставини і наслідки. Законодавче встановлення мініимальної ціни. Мініимальна заробітна плата: суть та наслідки.

Податкова система. Принципи оподаткування. Прямі та непрямі податки. Індивідуальні та універсальні акцизи. Податкова система України.

Вплив податків на пропозицію. Зміна ринкової рівноваги у випадку запровадження індивідуального акцизу. Податковий тягар. Правило розподілу податкова тягаря.

Вплив дотацій та субсидій на попит і пропозицію. Зміна ринкової рівноваги у випадку надання дотацій виробникам. Розподіл дотацій в залежності від цінової еластичності попиту та пропозиції. Надання субсидій споживачам та їхній вплив на ринкову рівновагу.

Сільське господарство як специфічна галузь національної економіки. Особливості виробничої структури. Вплив природних умов. Обмеженість землі. Форми власності на землю. Еластичність попиту на сільськогосподарську продукцію.

Суть фермерського господарства: ринкові ціни та доходи фермерів. Фермерське і селянське господарство. Два шляхи розвитку капіталізму у сільському господарстві. Сімейна ферма. Особливості ціноутворення на ринках сільськогосподарської продукції. Аграрна реформа в Україні.

Довгострокова фермерська проблема: суть та причини. Суть та причини довгострокової аграрної проблеми. Нееластичність попиту на сільськогосподарські продукти. Довгострокові зрушення у попиті і пропозиції аграрної продукції. Низька мобільність сільськогосподарських виробничих ресурсів.

Короткострокова фермерська проблема: суть і причини. Графічне пояснення. Причини значних коливань цін на продукцію фермерів та їхніх доходів.

Державна аграрна політика: необхідність, суть, структура та принципи. Необхідність державної підтримки сільського господарства. Структурна політика. Продовольча політика. Паритетність – наріжний камінь сучасної аграрної політики. Особливості аграрної політики в Україні.

Державне регулювання цін і доходів в аграрному секторі ринкової економіки. Політика підтримання цін. Політика компенсації різниці цін. Політика управління пропозицією.

Змістовий модуль 2.

Аналіз оптимізаційної поведінки основних економічних суб'єктів

Тема 5. Аналіз поведінки споживача (4 год)

Корисність в економічній теорії і проблема її виміру. Корисність та її види. Кардинальна і ординальна корисність. Загальна, середня та гранична корисність. Закон спадної граничної корисності. Функція корисності.

Рівновага споживача з кардиналістських позицій. Поняття "рівновага споживача". Правило максимізації корисності. Правило максимізації в алгебраїчній формі. Гранична корисність і крива попиту. Парадокс вартості. Споживчий надлишок. Цінність часу.

Вибір споживача з ординалістських позицій. Вподобання та вибір споживача. Припущення щодо системи вподобань споживача.

Аналіз кривих байдужості. Крива байдужості. Карта кривих байдужості. Гранична норма заміщення благ. Види карти кривих байдужості.

Бюджетна пряма. Бюджетне обмеження і можливості споживача. Вплив на бюджетну лінію змін доходу споживача та цін благ. Рівновага споживача з ординалістських позицій: економічна, алгебраїчна та графічна інтерпретація. Розширена бюджетна пряма. Композитний товар або маршаллові гроші.

Реакція споживача на зміну його доходу. Крива "дохід – споживання". Криві Енгеля та функції Торнквіста для різних товарів. Реакція споживача на зміну цін товарів. Крива "ціна-споживання". Побудова лінії індивідуального попиту.

Ефект заміщення та ефект доходу. Рівняння Слуцького. Ефекти доходу та заміщення за Гіксом і Слуцьким. Товар Гіффена. Застосування моделі раціонального вибору споживача.

Тема 6. Теорія виробництва і граничного продукту (2 год)

Ділове підприємство як суб'єкт ринку. Види ділових підприємств (фірм). Виробництво та виробнича функція. Технічний прогрес та технологія. Ефект часу. Виробнича функція з одним змінним ресурсом. Загальний, середній та граничний продукт. Закон спадної віддачі. Аналіз взаємозв'язків між окремими видами продукту виробника. Крива загального продукту. Криві середнього і граничного продуктів. Стадії виробництва.

Аналіз виробництва у довгостроковому періоді. Види виробничої функції. Ізокванта. Карта ізоквант. Граничний коефіцієнт технологічного заміщення. Закон ефекту масштабу виробництва та форми його прояву: зростаючий, постійний та спадний ефекти. Ізокоста. Мінімізація витрат виробництва. Технологічно та економічно ефективні способи виробництва. Рівновага виробника. Траєкторія розвитку фірми.

Тема 7. Витрати виробництва (4 год)

Суть і види витрат виробництва. Функція витрат. Економічні і бухгалтерські витрати. Явні і неявні витрати. Трансакційні витрати. Витрати у короткому та довгому періодах часу.

Короткострокові витрати. Загальні витрати. Загальні постійні та змінні витрати. Короткострокові середні витрати. Граничні витрати. Взаємозв'язки між загальними, середніми та граничними витратами.

Довгострокові витрати. Довгострокові загальні, середні та граничні витрати. Взаємозв'язок між довгостроковими і короткостроковими середніми витратами. Визначення оптимального обсягу виробництва фірми у довгостроковому періоді.

Криві довгострокових витрат і ефект масштабу виробництва. Мінімальний ефективний розмір підприємства і структура галузі.

Тема 8. Виторг і прибуток фірми (2 год)

Суть і види виторгу фірми. Загальний виторг. Цінова еластичність попиту і виторг продавця. Середній виторг. Граничний виторг. Криві виторгу фірми. Взаємозв'язки між видами виторгу фірми.

Прибуток: суть і види. Економічний прибуток. Бухгалтерський прибуток. Середній та граничний прибуток. Нормальний прибуток.

Методи максимізації прибутку. Метод порівняння загального виторгу і загальних витрат. Метод порівняння граничного виторгу і граничних витрат.

Умови мінімізації збитків та припинення виробництва фірмою у короткостроковому періоді. Парадокс прибутку.

Змістовий модуль 3.

Ефективність функціонування різних типів ринкових структур та ресурсних ринків

Тема 9. Досконала конкуренція (2 год)

Ринкова структура та її типи. Ідеальні та реальні ринкові структури. Види виторгу (чисто) конкурентної фірми та взаємозв'язки між ними. Попит на продукт конкурентної фірми. Вибір оптимальної позиції (оптимального обсягу виробництва) конкурентної фірми у короткостроковому періоді методом зіставлення TR і TC . Вибір оптимальної позиції конкурентної фірми у короткостроковому періоді методом зіставлення MR і MC . Граничні витрати і криві індивідуальної та ринкової пропозиції у короткостроковому періоді. Рівновага конкурентної фірми у довгостроковому періоді. Крива пропозиції конкурентної галузі у довгостроковому періоді та її види.

Тема 10. Чиста монополія (2 год)

Модель чистої монополії та її характерні риси. Ознаки чистої монополії. Бар'єри для входження у галузь. Монополія і монопольна влада. Різновиди монополій.

Монопольний ринок у короткому та довгому періодах. Монопольний попит. Визначення монополістом ціни та обсягу виробництва. Вплив на поведінку монополіста цінової еластичності попиту. Відсутність кривої монопольної пропозиції. Цінова дискримінація. Рівновага монопольної фірми в довгостроковому періоді.

Порівняльна оцінка конкурентного та монопольного ринків. Антимонопольна політика. Антимонопольне законодавство у світі та в Україні.

Тема 11. Монополістична конкуренція (2 год)

Ознаки та умови монополістичної конкуренції. Суть та особливості монополістичної конкуренції. Кількість виробників на ринку та диференціація продукту. Умови входження в галузь з монополістичною конкуренцією. Нецінова конкуренція.

Поведінка виробника в умовах монополістичної конкуренції. Еластичність попиту на продукт фірми в умовах монополістичної конкуренції. Вибір ціни та обсягу виробництва фірмою в короткостроковому періоді. Визначення оптимального обсягу виробництва та ціни фірмою в довгостроковому періоді.

Суть і наслідки нецінової конкуренції. Поглиблення диференціації продукту. Вплив рекламної діяльності на обсяги продажу і витрати виробництва.

Монополістична конкуренція і ефективність. Рівень завантаженості виробничих потужностей. Виробнича та розподільна ефективність в умовах монополістичної конкуренції. Наслідки монополістичної конкуренції для споживачів.

Тема 12. Олігополія (2 год)

Особливості організації олігопольного ринку. Коефіцієнт концентрації ринку та індекс Герфіндаля-Гіршмана. Нечисленність фірм в олігополістичних галузях: бар'єри входження у галузь, загальна взаємозалежність фірм.

Моделі поведінки фірми в умовах олігополії: модель Курно, модель Бертрана, модель олігополії з ламаною кривою попиту, модель Штакельберга. Картелі та таємна змова, лідерство в цінах, руйнування змови. Теорія ігор і поведінка олігополії. Рівновага Неша в теорії ігор. Підходи до оцінки економічної ефективності олігополій. Економічні наслідки олігополії. Державне регулювання олігополії.

Тема 13. Ринки ресурсів (2 год)

Види та функції ресурсних ринків. Функціональний розподіл доходу. Родинний розподіл доходів. Ринковий розподіл доходів.

Попит на ресурси як похідний попит. Визначення оптимального обсягу ресурсу з боку фірми у короткостроковому періоді. Граничні витрати на ресурс. Граничний продукт ресурсу. Граничний економічний прибуток ресурсу.

Криві граничного продукту ресурсу у грошовому вираженні та попит фірми на ресурс. Попит виробника на ресурс за недосконалої конкуренції на продуктовому ринку. Визначення фірмою оптимального обсягу ресурсів у довгостроковому періоді. Крива попиту фірми на ресурс для декількох змінних вхідних факторів. Крива попиту галузі на ресурс.

Визначники попиту на ресурс та його еластичність. Зміна у попиті на ресурс. Еластичність попиту на економічний ресурс.

Пропозиція економічних ресурсів. Пропозиція ресурсів для конкретного застосування. пропозиція ресурсів для окремих фірм.

Ціноутворення на ринках ресурсів. Визначення рівноважної заробітної плати у різних моделях ринку. Мінімальна заробітна плата. Рента, процентна ставка та прибуток в системі функціонального розподілу національного доходу.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
л		п	лаб	інд	ср	л		п	лаб	інд	ср	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні основи та інструментарій мікроекономічного аналізу												
Тема 1. Мікроекономіка як наука.	8	2	2	–	–	4				–	–	
Тема 2. Попит, пропозиція та ринковий механізм.	8	2	2			4						
Тема 3. Еластичність попиту та пропозиції.	11	4	2	–	–	5				–	–	
Тема 4. Мікроекономічний аналіз державного регулювання економіки	17	6	4	–	–	7				–	–	
Разом – зм. модуль 1	44	14	10	–	–	20				–	–	
Змістовий модуль 2. Аналіз оптимізаційної поведінки основних економічних суб'єктів												
Тема 5. Аналіз поведінки сапоживача	17	6	4	–	–	7				–	–	
Тема 6. Теорія виробництва і граничного продукту	12	4	2	–	–	6				–	–	
Тема 7. Витрати виробництва	17	6	4	–	–	7				–	–	
Тема 8. Виторг і прибуток фірми	9	2	2	–	–	5				–	–	
Разом – зм. модуль 2	55	18	12			25						
Змістовий модуль 3. Ефективність функціонування різних типів ринкових структур та ресурсних ринків												
Тема 9. Досконала конкуренція	11	4	2			5						
Тема 10. Чиста монополія	9	2	2			5						
Тема 11. Монополістичні конкуренція	11	4	2			5						
Тема 12. Олігополія	9	2	2			5						
Тема 13. Ринки ресурсів	11	4	2			5						
Разом – зм. модуль 3	51	16	10	–	–	25				–	–	
Усього годин	120	48	32	–	–	70				–	–	

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Мікроекономіка як наука.	2
2.	Тема 2. Попит, пропозиція та ринковий механізм.	2

3	Тема 3. Еластичність попиту та пропозиції	2
4	Тема 4. Мікроекономічний аналіз державного регулювання економіки	4
5	Тема 5. Аналіз поведінки споживача	4
6	Тема 6. Теорія виробництва і граничного продукту	2
7	Тема 7. Витрати виробництва	4
8.	Тема 8. Виторг і прибуток фірми	2
9	Тема 9. Досконала конкуренція	2
10	Тема 10. Чиста монополія	2
11.	Тема 11. Монополістичні конкуренція	2
12.	Тема 12. Олігополія	2
13.	Тема 13. Ринки ресурсів	2
	Разом	32

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Мікроекономіка як наука.	4
2.	Тема 2. Попит, пропозиція та ринковий механізм.	4
3	Тема 3. Еластичність попиту та пропозиції	5
4	Тема 4. Мікроекономічний аналіз державного регулювання економіки	7
5	Тема 5. Аналіз поведінки споживача	7
6	Тема 6. Теорія виробництва і граничного продукту	6
7	Тема 7. Витрати виробництва	7
8.	Тема 8. Виторг і прибуток фірми	5
9	Тема 9. Досконала конкуренція	5
10	Тема 10. Чиста монополія	5
11.	Тема 11. Монополістичні конкуренція	5
12.	Тема 12. Олігополія	5
13.	Тема 13. Ринки ресурсів	5
	Разом	70

7. Методи навчання

Основними методами навчання, що використовуються в процесі викладання навчальної дисципліни «Мікроекономіка» є:

- метод передачі і сприйняття навчальної інформації, пробудження наукового інтересу (лекції, ілюстрації, презентації);
- метод практичного засвоєння курсу з допомогою складання тестових завдань, вирішення задач та ситуацій з метою набування умінь і практичних навичок (практичні заняття);
- метод модульного контролю з допомогою періодичного складання модулів за тематикою лекційних та практичних занять;
- метод самостійного засвоєння студентами навчального матеріалу у вигляді складання тестів, вирішення задач, написання рефератів на підставі самостійно опрацьованої базової літератури та додаткових джерел інформації (в т.ч. законодавчих актів) з метою конкретизації й поглиблення базових знань, необхідних умінь та практичних навичок (самостійна робота);
- методи усного та письмового контролю (практичні заняття та самостійна робота).

8. Методи контролю

Контроль за навчально-пізнавальною діяльністю студентів є важливим структурним компонентом навчально-виховного процесу. Підсумкове оцінювання знань студентів здійснюється за поточним та проміжним контролем знань протягом семестру.

При викладанні дисципліни «Мікроекономіка» використовуються такі методи контролю:

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять і має за мету перевірку рівня підготовки студента до виконання конкретної роботи. Його інструментами є усне опитування, вирішення проблемних питань, розв'язування задач, тестування. Об'єктами поточного контролю знань студентів з дисципліни «Мікроекономіка» є: систематичність та активність роботи на семінарських заняттях; виконання самостійних (індивідуальних) завдань. При оцінці систематичності та активності роботи студента на практичних заняттях враховується: рівень знань, продемонстрований у відповідях на практичних заняттях; активність при обговоренні дискусійних питань; результати виконання практичних робіт, завдань поточного контролю тощо.

Проміжний контроль здійснюється у формі модульного контролю і передбачає оцінювання загального рівня теоретичних знань та практичних навичок, набутих студентами під час опанування відповідного змістовного модуля.

Передбачено також виконання індивідуального письмового завдання

Підсумковий контроль проводиться з метою оцінювання підсумкових результатів навчання і проводиться у формі письмового іспиту.

Питання для складання екзамену з навчальної дисципліни „Мікроекономіка”

1. Мікроекономіка, як складова частина аналітичної економії. Предмет та методологія мікроекономіки. Функції мікроекономіки
2. Граничний аналіз. Мікроекономічне моделювання. Основні типи моделей. Рівноважні та оптимізаційні моделі.
3. Попит, закон попиту. Суть ефекту доходу і заміщення.. Ринковий та індивідуальний попит. Аналіз зміни попиту та величини попиту. Винятки із закону попиту. Визначники попиту.
4. Пропозиція, закон пропозиції. Ринкова та індивідуальна пропозиція. Аналіз зміни пропозиції та величини пропозиції. Визначники пропозиції.
5. Суть і механізм встановлення ринкової рівноважної ціни. Надлишок виробника та надлишок споживача.
6. Дві концепції формування ринкової рівноважної ціни (за Л.Вальрасом, за А.Маршалом).
7. Вплив на ринкову рівновагу можливих змін у попиті та пропозиції.
8. Суть цінової еластичності попиту та її види. Дугова і точкова еластичність еластичність попиту.
9. Цінова еластичність попиту і загальний виторг виробника.
10. Визначники еластичності попиту за ціною.
11. Перехресна еластичність попиту та еластичність попиту за доходом.
12. Суть цінової еластичності пропозиції та її види. Дугова і точкова еластичність пропозиції.
13. Визначники цінової еластичності пропозиції.
14. Законодавче встановлення максимальної ціни, причини та наслідки такого обмеження.
15. Законодавче обмеження мінімальної ціни, причини та наслідки такого обмеження. Наслідки встановлення мінімальної ставки заробітної плати.
16. Мікроекономічний аналіз податкової системи. Прямі та непрямі податки.
17. Вплив непрямих податків на пропозицію. Розподіл податкового тягаря між виробниками та споживачами.
18. Втрати ефективності внаслідок запровадження непрямого податку.
19. Дотування виробників та його мікроекономічні наслідки.

20. Виплата субсидій споживачам. Розподіл субсидій між виробниками та споживачами
21. Довгострокова фермерська проблема: суть та причини.
22. Короткострокова фермерська проблема: суть та причини.
23. Державне регулювання цін і доходів в аграрному секторі ринкової економіки
24. Корисність в економічній теорії та проблеми її виміру. Основні положення кардиналістської теорії корисності.
25. Функція корисності. Загальна, середня і гранична корисність. Закон спадної граничної корисності (перший закон Госсена).
26. Основні властивості кривих загальної корисності та граничної корисності.
27. Сутність раціонального вибору споживача. Рівновага споживача у кардиналістській теорії корисності. Другий закон Госсена.
28. Ринкова поведінка споживача та споживчий надлишок. Парадокс вартості.
29. Основні положення ординалістської теорії поведінки споживача. Вихідні умови аналізу поведінки споживача згідно концепцій кривих байдужості (аксіоми ординалістського підходу).
30. Крива байдужості, як спеціальний інструмент мікроекономічного аналізу. Карта кривих байдужості.
31. Граничний коефіцієнт заміщення: сутність і методика обчислення.
32. Особливі конфігурації кривих байдужості.
33. Бюджетна пряма. Рівняння бюджетної прямої.
34. Оптимум споживача при бюджетному обмеженні. Рівновага споживача з ординалістських позицій: алгебраїчна, графічна та економічна інтерпретація.
35. Реакція споживача на зміну його доходу. Лінія “дохід-споживання”. Нахил лінії “дохід-споживання”, як свідчення ставлення споживача до благ. Криві Енгеля.
36. Реакція споживача на зміну цін товарів. Лінія “ціна-споживання”. Побудова кривої індивідуального попиту на основі моделі “ціна-споживання”
37. Загальний ефект від зміни ціни продукту. Ефекти заміщення і доходу
38. Прояви ефектів заміщення і доходу для різних товарів за Гіксом. Товари Гіфіна.
39. Ефекти заміщення і доходу за Є.Слуцьким.
40. Виробнича функція та методи її вираження. Двофакторна виробнича функція. Короткостроковий та довгостроковий періоди виробництва.
41. Виробнича функція з одним змінним фактором. Загальний, середній та граничний продукт.
42. Загальний продукт та його динаміка у короткостроковому періоді. Закон спадної граничної продуктивності.
43. Аналіз взаємозв'язків між кривими загального, середнього та граничного продуктів. Коефіцієнт еластичності випуску за змінним фактором виробництва.
44. Стадії виробництва. Обґрунтування управлінських рішень щодо розширення виробництва. Визначення меж екстенсивного та інтенсивного виробництва.
45. Аналіз виробничої функції у довгостроковому періоді. Ізокванта. Карта ізоквант
46. Взаємозамінність факторів виробництва. Граничний коефіцієнт технологічного заміщення факторів виробництва.
47. Неокласична виробнича функція. Виробничі функції для досконало взаємозамінюваних та досконало взаємодоповнюваних виробничих факторів (виробнича функція Леонтьєва).
48. Ізокоста та методи її вираження. Рівняння ізокости та відносні ціни ресурсів.
49. Технологічна та економічна ефективність. Вибір комбінації виробничих факторів за критерієм мінімізації витрат.
50. Рівновага виробника: графічна, алгебраїчна та економічна інтерпретація .
51. Траєкторія розвитку фірми. Постійний, спадний та незмінний ефект від зміни масштабу виробництва.
52. Суть та види витрат виробництва. Економічні та бухгалтерські витрати.
53. Витрати фірми у короткостроковому періоді. Загальні, середні та граничні витрати виробництва

54. Аналіз взаємозв'язків між загальними, середніми та граничними витратами. Криві короткострокових витрат. Визначення оптимального обсягу виробництва у короткостроковому періоді.
55. Витрати фірми у довгостроковому періоді. Побудова кривої довгострокових загальних витрат. Аналіз взаємозв'язків між довгостроковими загальними, середніми та граничними витратами
56. Криві довгострокових загальних, середніх та граничних витрат і масштаб виробництва.
57. Побудова кривої довгострокових середніх витрат. Визначення оптимального обсягу виробництва (оптимального розміру фірми) у довгостроковому періоді.
58. Крива довгострокових середніх витрат і структура галузі.
59. Виторг фірми та його види. Загальний, середній та граничний виторг фірми.
60. Динаміка загального доходу фірми і точкова еластичність попиту на продукцію фірми.
61. Криві загального, середнього та граничного виторгу фірми. Аналіз взаємозв'язків між різними видами виторгу фірми.
62. Суть та види прибутку. Бухгалтерський, економічний та нормальний прибуток фірми. Парадокс прибутку.
63. Методи визначення оптимального обсягу виробництва неконкурентної фірми: зіставлення загального виторгу і загальних витрат
64. Методи визначення оптимального обсягу виробництва неконкурентної фірми: зіставлення граничного виторгу і граничних витрат
65. Умови мінімізації збитків та припинення виробництва неконкурентною фірмою у короткостроковому періоді.
66. Ринкова структура та її типи. Ідеальні та реальні ринкові структури.
67. Вибір оптимальної позиції (оптимального обсягу виробництва) конкурентної фірми у короткостроковому періоді методом зіставлення TR і TC .
68. Вибір оптимальної позиції конкурентної фірми у короткостроковому періоді методом зіставлення MR і MC .
69. Граничні витрати і криві індивідуальної та ринкової пропозиції у короткостроковому періоді.
70. Рівновага конкурентної фірми у довгостроковому періоді. Крива пропозиції конкурентної галузі у довгостроковому періоді та її види.
71. Характерні риси чистої монополії. Визначення ціни та обсягу виробництва в умовах чистої монополії.
72. Економічні наслідки монополії. Монопольна влада та цінова дискримінація.
73. Ознаки та умови монополістичної конкуренції. Визначення ціни та обсягу виробництва за монополістичної конкуренції.
74. Монополістична конкуренція та зниження економічної ефективності. Надлишкові виробничі потужності.
75. Особливості організації олігопольного ринку. Коефіцієнт концентрації ринку та індекс Герфіндаля.
76. Моделі поведінки фірм на олігополістичних ринках.
77. Ринки факторів виробництва. Попит на економічні ресурси та його види. Визначники попиту на ресурс та його еластичність.
78. Пропозиція економічних ресурсів.
79. Ціноутворення на ринках ресурсів. Визначення рівноважної заробітної плати в різних моделях ринку праці.
80. Рента, процент та прибуток в системі функціонального розподілу національного доходу.

9. Розподіл балів, які отримують студенти

Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за наступним співвідношенням:

- практичні/самостійні тощо: максимальна кількість балів -20 (обчислюють шляхом множення середньоарифметичної усіх поточних оцінок за 5-ти бальною шкалою на перевідний коефіцієнт 4);
 - контрольні заміри (модулі): максимальна кількість балів - 30 (обчислюють шляхом множення середньоарифметичної усіх модульних оцінок за 5-ти бальною шкалою на перевідний коефіцієнт 6. Передбачено виконання п'яти модульних контрольних робіт);
 - іспит/залік: максимальна кількість балів -50
- Підсумкова максимальна кількість балів -100
 Форма підсумкового контролю успішності навчання - іспит.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Оцінка ЄКТС	Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
A	90 – 100	відмінно	зараховано
B	81-89	добре	
C	71-80		
D	61-70	задовільно	
E	51-60		
FХ	21-50	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
F	0-20	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

* кількість балів для оцінок «незадовільно» (FХ і F) визначається Вченими радами факультетів (педагогічними радами коледжів).

10. Методичне забезпечення

Навчальні матеріали у межах електронного курсу на платформі Moodle.
<http://elearning.lnu.edu.ua/>

11. Рекомендована література

Основна:

1. Аналітична економіка: макроекономіка і мікроекономіка : підручник : у 2 кн. /С. М. Панчишин, П. І. Островерх, І. В. Грабинська та ін. ; за ред. С. М. Панчишина, П. І. Островерха. – 4-те вид., виправл. та доп. – Л. : Апріорі, 2020. – Кн. 1: Вступ до макроекономіки. Макроекономіка. – 648 с. – Тема 4. Ринок і його механізм. С. 120-165.
2. Аналітична економія: макроекономіка і мікроекономіка : підручник : у 2 кн. / За ред. С.М. Панчишина, П.І. Островерха. – Кн. 2 : Мікроекономіка. – 2-ге вид., виправл. і доповн. – К.: Знання, 2014. – 390 с.
3. Ватаманюк О.З. Мікроекономіка: теорія і практикум. Навчальний посібник / О.З.Ватаманюк. – 2-ге вид., доп. і перероб. – Львів: “Інтелект-Захід”, 2007. – 280 с.
4. Економічна теорія: вступ, макроекономіка, мікроекономіка. Навчальний посібник / [З.Г.Ватаманюк, О.З.Ватаманюк, Є.Й.Майовець та ін.] ; за ред. О.З.Ватаманюка. 2-е

- вид., випр. і доп. – Львів: “Інтелект-Захід”, 2011. – 656 с.
5. Економічна теорія: практикум. Навчальний посібник / [О.Ватаманюк, Є.Майовець, М.Стирський та ін.]; за ред. О.З.Ватаманюка. – Львів: “Інтелект-Захід”, 2010. – 374 с.
 6. Макконнелл К. Р. Аналітична економія: принципи, проблеми і політика. У 2 ч. / К.Р.Макконнелл, С.Л.Брю. – Пер. з англ. – Львів: Просвіта, 1999. – Ч.2.: Мікроекономіка. – 650 с.
 7. Мікроекономіка: Методичні поради та плани практичних занять для студентів спеціальності економічного факультету / За ред. Панчишина С. М. і Островерха П. І. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2015. – 104 с.

Додаткова:

1. Гронтковська Г.Е. Мікроекономіка. Практикум. Навчальний посібник / Г.Е.Гронтковська, А.Ф.Косік. – 2-ге вид., перероб.і доп. – Київ: Центр навчальної літератури, 2008. – 418 с.
2. Косік А.Ф. Мікроекономіка / А.Ф.Косік, Г.Е.Гронтковська. – Київ: Центр навчальної літератури, 2004. – 416 с.
3. Краснікова Л. І. Практикум з мікроекономіки : тести, проблемні ситуації, вправи: Навч. посіб. для студ. вищих навч. закл. / Л. І. Краснікова, І. Г. Лук'яненко; Національний ун-т "Києво-Могилянська академія". - К. : Києво-Могилянська академія, 2005. - 317 с.
4. Харів Б.Я. Збірник задач з мікроекономіки. Навчальний посібник / Б.Я.Харів. – Рівне, 2003. – 168 с.
5. McConnell C.R. Economics. Principles, Problems, and Policies / C.R.McConnell, S.L.Brue, Flynn S.M. – 18th ed. – New York etc.: McGraw-Hill / Irwin, 2009. – 785 p.
6. Pindyck R.S. Microeconomics / R.S.Pindyck, D.L.Rubinfeld. – 8th ed. – Pearson education Inc. – Boston et al., 2013. – 743 p.

12. Інформаційні ресурси

1. <https://zakon.rada.gov.ua/> - законодавство України
2. <https://www.rada.gov.ua/> - офіційний вебпортал парламенту України
3. <https://www.me.gov.ua/> - офіційний сайт Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України
- 4.
5. <http://www.ukrstat.gov.ua> – офіційний сайт Державного комітету статистики України
6. <https://amcu.gov.ua/> - офіційний сайт Антимонопольного комітету України
7. <http://www.nbu.gov.ua/> - офіційний сайт Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського
8. <http://icps.com.ua/> - офіційний сайт Міжнародного центру перспективних досліджень
9. <https://ucci.org.ua/> - офіційний сайт Торгово-промислової палати України